

Creo que quan es va estrenar els crítics no la van acollir gaire favorablement, però a mi em sembla una pel·lícula esplèndida. *Thirteen Days* o *Tretze dies*, de Roger Donaldson, és un relat veritat i vigorós, carregat amb un pòsit moral emotiu, increpant i molt savi, de la crisi dels míssils que durant dues setmanes del mes d'octubre de l'any 1962 va tenir paralitzat de terror el món sencer.

La història és de sobres coneguda. La URSS havia muntat secretament una instal·lació de míssils nuclears a la Cuba de Fidel Castro, apuntant cap a algunes de les ciutats més importants i poblades dels EUA, i quan el govern nord-americà, presidit per John Fitzgerald Kennedy, ho va descobrir, s'inicià un compte enrere d'amenaques bèl·liques i temptejos diplomàtics que va estar a punt de desembocar en una guerra nuclear en tota regla, que si hagués esclatat hauria exterminat una gran part de la humanitat i devastat o malmès el planeta sencer. Com deia una de les frases publicitàries del film, mai el món no havia estat tan a prop de destruir-se.

La pel·lícula se centra fonamentalment en la manera com es va viure i es va gestionar la crisi des del Despatx Oval, i s'insereix dins la fèrtil tradició americana (tant literària com cinematogràfica) de reelaborar o documentar uns fets reals amb les armes de la ficció. Els protagonistes principals del film són el president Kennedy, el seu germà Robert, que llavors era Fiscal General dels EUA, i Kenny O'Donnell, ajudant especial del president en funció de Cap de Gabinet. Els interpreten Bruce Greenwood, Steve Culp i Kevin Costner: i tots tres junts encarnen un dels retrats polític-morals en grup més fascinants que ha donat el cinema actual.

Nerviós i perplex, absolutament incapaç d'imaginar-se què hauria fet ell en el seu lloc (massa poder, la situació massa cruel i desesperada), l'espectador assisteix als seus dubtes íntims i a les seves discussions col·lectives per provar de solucionar el problema, i contempla les seves lluites i les seves astúcies per plantar cara o contenir als bel·licosos militars americans i, al mateix temps, per endevinar o per no deixar-se atra-

par per les tenebroses trampes dels soviètics. Amb una direcció sòlida i amb un guió intel·ligent, la pel·lícula combina a la perfecció l'energia del thriller, la densitat de l'alta política i els dobles i triples plecs morals i emocionals dels millors drames.

De totes maneres, el que fa veritablement memorable la pel·lícula és la lucidesa subtil (gens ni mica demagògica) amb què és capaç d'expressar el més greu conflicte personal que assotà als Kennedy, i al seu equip de fidels, durant aquells dies: els esforços intel·lectuals i ètics que hagueren de fer per mantenir l'equilibri entre els deures que els imposava el seu paper de màxims dirigents polítics americans (que, abans de res, estaven obligats a salvaguardar la seva pàtria i protegir els seus ciutadans) i la responsabilitat que tenien com simples éssers humans, en mans dels quals estava el futur de l'espècie.

L'heroisme de saber quan cal tenir por, la força interior que fa falta per no usar tota la força bruta que tens o de què disposes, la decència patriòtica que es necessita per aparellar el destí del teu país al destí del món quan aquest està amenaçat: aquests són els materials amb què està feta *Thirteen Days*. La lliçó final del film queda condensada en la frase que, amb laconisme espantat i agraït, diu el personatge de Kenny O'Donnell a la seva esposa quan ja s'ha resolt el conflicte i ell està esqueixat per totes les vegades que tot ha estat a punt d'anar-se'n en orris. És una simple frase, però segurament compendia el millor passat i qui sap si l'únic futur possible per a la humanitat: "Només els homes de bona voluntat s'interposen entre nosaltres i el dimoni". ■

Thirteen Days

